

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/KL/KBO/2005/118

BETREFT: Basisonderwijs: Bijdrage voor bos-, Schelde- en zeeklassen.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 27.10.2005

1.2 Verzoeker

Ouders van een leerling.

1.3 Betrokken school

Directeur van een Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs en een schoolbestuur.

1.4 CZB

Een brief werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 27 oktober 2005.

Bij brief van 7 november 2005 werden de betrokken partijen geïnformeerd over de zittingsdag.

De school stuurt met een zending van 14 en 25 november 2005 volgende documenten:

- schoolreglement met aanvulling;
- ondertekend schoolreglement door de familie met opmerkingen;
- verslagen schoolraad april - november 2005.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

- Ouders stellen dat de zoon dit jaar niet mee gaat op bosklassen. Om paal en perk te stellen aan de uitgaven voor school hebben ze een aantal maatregelen moeten nemen om binnen hun budget te blijven. Elk van de 4 kinderen mag 2 keer mee op bos- of zee- of Scheldeklassen, dat is 8 keer in totaal en niet 12 keer zoals de school verlangt. De ouders betaalden dus reeds 245 euro aan 4 zee- of Scheldeklassen en er volgen nog 4 bos- of zeeklassen.

Wat de ouders hierin vooral stoort zijn de exuberante prijzen die er gevraagd worden voor dergelijke klassen en het feit dat het oudercomité niet mag meebeslissen over het al of niet inrichten van dergelijke klassen.

- Het bestaan van een participatieraad is onbekend. Wie er in zetelt en waar en wanneer ze vergaderen of bereikbaar zijn weten de ouders niet.

3. STANDPUNTEN VERWERENDE PARTIJ

Met de brief van 20 november 2005 en 25 november 2005 zijn een aantal stukken (schoolreglement, verslagen schoolraad) doorgestuurd. De school stelt dat de ouders hun instemming hebben betuigd met het schoolreglement op 25 september 2005.

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1 Datum en uur

5 december 2005, 13u.30

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27/09/2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Luc Muylaert, Nele Willems, Etienne Becuwe, Jean Dujardin.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Ouder.

5. BESLISSING

5.1 Regelgeving

* 14 juli 1998 - Bijzonder decreet betreffende het gemeenschapsonderwijs

Art. 5

§ 2. Elke school wordt bestuurd door een directeur, bijgestaan door een adviserende schoolraad. Schoolraden van hetzelfde onderwijsniveau die in een zelfde omgeving zijn gevestigd, kunnen één schoolraad vormen. De Raad van het Gemeenschapsonderwijs bepaalt de wijze waarop de nieuwe schoolraad wordt gevormd.

§ 3. De scholengroepen worden bestuurd door een algemene vergadering, een raad van bestuur, een college van directeurs en een algemeen directeur.

§ 4. Het centrale niveau wordt bestuurd door de Raad van het Gemeenschapsonderwijs en de afgevaardigd-bestuurder.

§ 5. De raden van bestuur van de scholengroepen en de Raad van het Gemeenschapsonderwijs dragen de juridische aansprakelijkheid voor de hen door dit bijzonder decreet verleende bevoegdheden, en voeren de op hen door dit bijzonder decreet verleende bevoegdheden betrekking hebbende gedingen.

Art. 7

§ 1. De schoolraad is samengesteld uit :

1° drie stemgerechtigde leden, rechtstreeks verkozen door en uit de ouders van de regelmatige leerlingen, uitgezonderd in het onderwijs voor sociale promotie en het deeltijds kunstonderwijs voor volwassenen, waar de meerderjarige cursisten kiesgerechtigd en verkiesbaar zijn;

2° drie stemgerechtigde leden, rechtstreeks verkozen door en uit het personeel, tewerkgesteld in een onder de schoolraad ressorterende school;

3° twee meerderjarige stemgerechtigde leden, door de groepen onder 1° en 2° gecoöpteerd uit de lokale sociale, economische en culturele milieus;

4° de directeur, die de vergaderingen bijwoont met raadgevende stem.

§ 2. Voor de verkiezingen bedoeld in § 1, 1°, is ieder die het ouderlijk gezag of de voogdij uitoefent over een kind dat ingeschreven is in een onder de schoolraad ressorterende school, stemgerechtigd en verkiesbaar. Meerderjarige leerlingen en ontvoogde minderjarigen zijn stemgerechtigd, maar niet verkiesbaar. Niemand kan over meer dan een stem beschikken.

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Art. 27

§ 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende het zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid, beslissing en sanctie.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij voor de vragen inzake bijdrageregeling en participatie bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Beslissing

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is in het kader van de eindtermen en de ontwikkelingsdoelen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Aanvullend aan het noodzakelijke onderwijsprogramma kunnen er onderwijsactiviteiten en een dienstverlening voor leerlingen georganiseerd worden die niet noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen of ontwikkelingsdoelen, zowel binnen of buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen. Hiervoor geldt het principe van de kosteloosheid voor het basisonderwijs niet. Het gaat om een afzonderlijke dienstverlening die niet verplicht is en waarvoor een bijdrage aan de ouders gevraagd kan worden.

De onderwijsregelgeving bepaalt dat voor het gemeenschapsonderwijs elke school bestuurd wordt door een directeur, bijgestaan door een schoolraad. De schoolraad is samengesteld uit ouders, personeel, lokale gemeenschap en de directeur. De schoolraad is bevoegd om advies te geven aan de directeur inzake o.a. algemene organisatie van de school, extramurale activiteiten, schoolwerkplan. Over het schoolreglement is er overlegrecht vanwege de schoolraad. Het goed functioneren van de bestuursorganen in het gemeenschapsonderwijs behoort tot de bevoegdheid van de scholengroep als schoolbestuur, zijnde concreet de algemene directeur. Verder is er ook de centrale administratie, nl. de Raad van het Gemeenschapsonderwijs in Brussel (decreet van 14 juli 1998 betreffende het gemeenschapsonderwijs).

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat uit de ingediende stukken blijkt dat er een schoolraad functioneert voor de betrokken school (verslagen april tot november 2005). Het is in het belang van de participatie dat de schoolraad zich ook bekend maakt bij ouders en leerkrachten. Het is niet goed dat ouders en leerkrachten weinig of geen informatie hebben over samenstelling en werking van hun eigen inspraakorganen. De Commissie vraagt het schoolbestuur en schoolraad hieromtrent een actie op te zetten.

Verder herneemt de Commissie haar standpunt dat in principe pedagogisch-didactische uitstappen, zoals ondermeer bos-, Schelde- en zeeklassen niet noodzakelijk zijn in het kader van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen. Ze gelden als een ondersteuning of een illustratie. Er kan dus een bijdrage gevraagd worden aan de ouders.

Dit houdt in dat er geen verplichting is voor de ouders inzake deelname, zeker als dergelijke uitstappen met een belangrijke kost voor de ouders, geregeld voorkomen. Het is vervolgens de opdracht van de school om de afspraken voor minder gegoede ouders na te kijken en/of te voorzien in opvang voor de leerlingen die een uitstap niet meemaken. De opvang in de school dient een kwaliteitsvol alternatief te zijn en dient aan te sluiten op het leer- en opvoedprogramma van de betrokken leerling.

Er kunnen wel geen willekeurige bijdragen gevraagd worden. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds kosten voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

De Commissie wijst op de onderwijsregelgeving die bepaalt dat het schoolbestuur na advies van de participatieorganen in het schoolreglement de bijdrageregeling duidelijk en volledig in het schoolreglement opneemt. Het schoolreglement krijgen de ouders bij de inschrijving mee, ten laatste bij de start van een schooljaar. Het is daarbij de bedoeling van de bijdrageregeling dat ouders bij de start van het schooljaar een duidelijk zicht hebben op de kost die het nieuwe schooljaar meebrengt. Het is strijdig met deze bepalingen om vervolgens doorheen het schooljaar te werken met aanvullende los van elkaar staande nota's en bijdragen.

De Commissie is dan ook van oordeel dat in die optiek het niet de bedoeling kan zijn dat

schoolbesturen, buiten kennelijke uitzonderingsgevallen met een uitzonderlijke reden of bijzondere omstandigheden, de bijdrageregeling tijdens het schooljaar aanpassen. Wanneer deze uitzonderingsgevallen zich zouden voordoen dan kan een aanpassing van de bijdrageregeling na de voorziene procedures in het participatieproces.

De Commissie stelt tenslotte vast dat in de betrokken school belangrijke bedragen worden gevraagd aan de ouders. Het recht op onderwijs kan hierdoor in het gedrang komen. Het is dan ook wenselijk dat schoolbestuur en participatieorganen bijdragen van ouders kritisch bevragen en zo laag mogelijk houden. De Commissie zorgvuldig bestuur vraagt het schoolbestuur (directie) samen met de ouders (schoolraad) jaarlijks op kritische wijze de aangerekende kosten te evolueren. Het moet de bedoeling zijn om het leren en opvoeden zo weinig mogelijk financieel te belasten met dure activiteiten. Voor duurdere activiteiten moet aanvaard worden dat die niet volledig ten laste kunnen zijn van de bijdrageregeling van de ouders.

Hierop aansluitend zijn initiatieven vanwege de gemeente en mutualiteiten welkom om verder de bijdrage van de ouders redelijk te houden. In het kader van zorgvuldigheid en behoorlijk bestuur, is de school ertoe gehouden, hun medewerking te verlenen opdat gerechtigden van dergelijke toelagen zouden kunnen genieten.

5.5 Sanctieregeling

De Commissie zorgvuldig bestuur beslist om geen sanctieregeling uit te werken.

6. BEROEP

Tegen een beslissing van de Commissie kan binnen een termijn van zestig kalenderdagen die ingaat de dag na de postdatum van de betekening van deze nota, een beroep ingesteld worden bij de Vlaamse Regering.

Brussel, 5 december 2005

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter